

अर्द्धवार्षिक परीक्षा 2022-2023

विषय - संस्कृत

समय - 2.30 घंटा

कक्षा - 7

पूर्णांक - 80

निर्देश :- (i) यह प्रश्नपत्र 80 पूर्णांक का है तथा इसमें 12 प्रश्न हैं। (ii) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं। प्रश्नों के अंक उनके सम्मुख अंकित हैं। (iii) प्रत्येक प्रश्न ध्यान से पढ़िए फिर उत्तर लिखिए।

1. अधोलिखितं गद्यखण्डं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत-

मयूरः अस्माकं राष्ट्रियः पक्षी। अस्य शिरसि शिखा वर्तते। अस्य पृष्ठभागे बर्हः शोभते। अस्य सौन्दर्यं नृत्यं च प्रसिद्धं। अयं सुन्दरतायाः कलायाः च द्योतकः अस्ति। मयूरः मेघं दृष्ट्वा स्वबर्हं प्रसार्य नृत्यति। सर्पभक्षणम् अस्य जन्मसिद्धः गुणः। विषकारकाणाम् उपद्रवकारकाणाम् च असत्त्वानां विनाशः भवेत् इति अस्य मानवानां कृते शुभ सन्देशः।

प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत-

2x4=8

(क) राष्ट्रियः पक्षीः कः अस्ति ?

(ख) मयूरः मेघं दृष्ट्वा किं करोति ?

(ग) कस्य शिरसि शिखा वर्तते ?

(घ) मयूरस्य जन्मसिद्धः गुणः कः ?

2. अधोलिखितस्य श्लोकस्य हिन्दी-अनुवादं कुरुत-

8

सत्यं ब्रूयात् प्रियं ब्रूयात् न ब्रूयात् सत्यमप्रियम्।
प्रियं च नानृतं ब्रूयात् एषः धर्मः सनातनः।।

3. अधोलिखितानां पदानां अर्थं लिखत-

1x10=10

मनोरमा, सम्पन्ना, हिमाद्रिः, ग्रामस्य, अस्माकं,
प्रखरा, सम्यक्, दृश्यते, कः, प्रतीकम्

4. पर्यायवाचिनः लिखत-

1x4=4

सूर्यः, गिरिः, अध्यापकः, खगः

5. प्रदेन सह उचितं विलोमपदं योजयत-

1x4=4

(क) पापम् - सत्यम्

(ख) असत्यम् - दुराचारः

(ग) धर्मम् - पुण्यम्

(घ) सदाचारः - अधर्मम्

6. मंजूषातः अव्ययपदानि चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत-

1x5=5

मंजूषा - न, च, कदाचन, सर्वदा, अपि

(क) सत्यं ब्रूयात्।

सर्वदा

(1)

कृ.प.उ.

- (ख) लता मेघा विद्यालयं गच्छतः।
 (ग) दुराचरणं कर्तव्यम्।
 (घ) अप्रियं न कुर्यात्।
 (ङ) कुशली भवान्।

2x5=10

7. संस्कृतभाषायां अनुवादं कुरुत—

- (क) मैं कक्षा सात में पढ़ता हूँ।
 (ग) मैं प्रतिदिन विद्यालय जाता हूँ।
 (ङ) वहाँ एक उद्यान भी है।

- (ख) मेरे राज्य का नाम उत्तराखण्ड है।
 (घ) मेरा विद्यालय बहुत सुन्दर है।

8. अधोलिखितशब्देभ्यः उपसर्गान् पृथकयत—

1x6=6

विचरणः, प्रभूतः, प्रसिद्धः, विज्ञानक्षेत्रे, आजीवनम्, अभिनवम्

9. सन्धिं, सन्धिविच्छेदं कुरुत—

1x6=6

- (क) अथैकदा (ख) धनमस्ति (ग) हिमालयः
 (घ) धर्म + अनुरागिणी (ङ) चिकित्सा + आलयानाम् (च) धूत + आदिकेषु

10. उपयुक्तकथनानां समक्षम् 'आम्' अनुपयुक्तकथनानां समक्षं 'न' इति लिखत— 1x5=5

- (क) अनृतं ब्रूयात्।
 (ख) सर्वदा व्यवहारे मृदुता स्यात्।
 (ग) आचारः परमं धनं नास्ति।
 (घ) विद्यया कुलं रोचते।
 (ङ) आचारात् श्रियं न लभते।

11. निर्देशानुसारं परिवर्तनं कुरुत—

2x4=8

- (क) अहं नृत्यामि। (बहुवचने).....।
 (ख) त्वं पठसि। (बहुवचने).....।
 (ग) युवां क्रीडथः। (एकवचने).....।
 (घ) आवां गच्छावः। (एकवचने).....।

12. प्रदत्तविकल्पेभ्यः शुद्धं पदं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत—

1x6=6

- (क) पत्राणि आनय। (शाखायाः / शाखायाम्)
 (ख) पत्राणि पतन्ति। (वृक्षस्य / वृक्षात्)
 (ग) बालकाः आनयन्ति। (पुस्तकम् / पुस्तकानि)
 (घ) पुष्पाणि चिनुत। (लतायाः / लताम्)
 (ङ) जनाः क्रीडनकानि क्रीणन्ति। (आपणात् / आपणम्)
 (च) चित्राणि पश्यत्। (पत्रिकाम् / पत्रिकायाः)

